

Jaarverslag 2007

Stichting Pensioenfonds Recreatie

colofon

administrateur
Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Rijnzathe 10, De Meern
Postbus 3183, 3502 GD Utrecht
telefoon 0900 165 65 65

73943 072008

Inhoud

1	Jaarverslag	3
1.1	Kerncijfers	3
2	Algemene gegevens	5
3	Verslag van het bestuur	7
3.1	Voorwoord	7
3.2	Pensioenontwikkelingen	7
3.3	Financieel beleid	9
4	Jaarrekening	17
4.1	Balans per 31 december 2007	17
4.2	Staat van baten en lasten over 2007	18
4.3	Kasstroomoverzicht over 2007	20
4.4	Toelichting behorende tot de jaarrekening 2007	21
5	Overige gegevens	40
5.1	Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur	40
5.2	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	40
5.3	Gebeurtenissen na balansdatum	40
5.4	Actuariële verklaring	40
5.5	Accountantsverklaring	40
	Bijlage I – Hoofd en nevenfuncties	41

1 Jaarverslag

1.1 Kerncijfers

Meerjarenoverzichten

Aantallen en percentages

	2007	2006	2005	2004	2003
Aantallen					
Aangesloten werkgevers	1.530	1.496	1.474	1.230	1.398
Deelnemers	11.032	10.536	12.000	11.100	8.411
Gewezen deelnemers	19.155	17.881	15.470	12.300	10.278
Pensioengerechtigden:					
• Ouderdomspensioen/ vroegpensioen	186	118	116	65	35
• Nabestaandenpensioen	20	17	14	11	9
• Wezenpensioen	7	5	5	3	1
• Invaliditeitspensioen	71	68	66	64	61
Premiepercentages					
Ouderdoms- en nabestaandenpensioen ¹	16,4%	16,4%	13,8%	12,4%	12,4%
Vroegpensioen	-	-	4,7%	4,4%	4,4%
WAO-gat regeling	-	-	1,0%	2,0%	2,0%
Indexatiepercentage actieve deelnemers	0,0%	1,25%	3,25%	-	-
Indexatiepercentage gewezen deelnemers en ingegane pensioenen	0,0%	1,25%	3,25%	-	-

¹ Premie wordt geheven over het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris is gelijk aan het loon Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv) tot maximaal het maximum loon Wfsv verminderd met het werknemersdeel van de pensioenpremie. De franchise in 2007 bedraagt op jaarbasis voor een fulltimer EUR 10.676.

	2007	2006	2005	2004	2003
Feitelijke premie	19.607	14.091	18.707	16.699	12.842
Gedempte premie	13.996		-	-	-
Kostendeekkende premie	16.855		-	-	-
Uitkeringen	648	497	374	253	211
Uitvoeringskosten	1.242	1.118	1.403	1.020	970
Beleggingsopbrengst	-576	2.443	5.860	3.547	2.681
Reserves	25.307	20.021	14.366	8.022	3.332
Resultaat	12.066	5.653	6.344	4.690	3.329
Voorziening pensioenverplichtingen op APP grondslagen	-	81.608	67.538	53.871	38.355
Voorziening pensioenverplichtingen op FTK grondslagen	94.475	88.388	70.942	-	-
Aanwezige dekkingsgraad	127%	115%	126%	115%	109%
Vereiste dekkingsgraad FTK	123%	123%	-	-	-
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	32.466	23.689	-	-	-
Vastrentende waarden	72.390	68.484	-	-	-
Overige beleggingen	9	-2.500	-	-	-
Totaal belegd vermogen	104.865	89.673	75.517	59.187	38.876
Beleggingsperformance					
Gemiddeld rendement op beleggingen (%)	0,0%	3,0%	9,9%	7,3%	9,2%
Benchmark	1,3%	2,7%	9,9%	8,2%	8,9%
z-score	-0,83	0,18	-0,12	-0,74	0,29

Toelichting op de meerjarenoverzichten

Aanwezige dekkingsgraad

Vanaf het jaar 2006 betreft dit de dekkingsgraad volgens het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen (FTK). Bij de berekening op basis van APP wordt gerekend met een vaste rekenrente van 4% en wordt geen rekening gehouden met een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen. Volgens FTK grondslagen wordt de berekening gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur en wordt middels toepassing van generatietafels wel rekening gehouden met de verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

Richtlijn voor de jaarverslaggeving 610

In de cijfers over het jaar 2006 (zie voor een toelichting op de aangepaste cijfers pagina 23) zijn in verband met de geactualiseerde "Richtlijn voor de jaarverslaggeving 610 pensioenfondsen" aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van het jaarverslag 2006. De cijfers over de jaren voorafgaand aan 2006 zijn niet aangepast.

2 Algemene gegevens

Statutaire doelstelling

Profiel

De Stichting is genaamd: 'Stichting Pensioenfonds Recreatie' en is statutair gevestigd te Zoetermeer. De Stichting is opgericht op 26 maart 1997. De laatste statutenwijziging was op 1 januari 2005. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41160246.

Het fonds is een bedrijfstakpensioenfonds en is aangesloten bij de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen.

Doelstelling

Het doel van het pensioenfonds is om nu en in de toekomst uitkeringen te verstrekken aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Om dit doel te realiseren worden in overeenstemming met de statuten en het pensioenreglement premies geïnd bij de aangesloten ondernemingen en worden de verkregen middelen beheerd en belegd.

Statutaire colleges

Bestuur

Het bestuur heeft ten minste zes leden. Ter vervanging van ieder bestuurslid wordt een plaatsvervangend bestuurslid benoemd. De helft van het aantal bestuursleden wordt benoemd door werkgeversorganisatie RECRON. De andere helft van het aantal bestuursleden wordt benoemd door de navolgende organisaties van werknemers:

- FNV Horecabond;
- CNV Bedrijvenbond.

Het bestuur is in 2007 zes keer bij elkaar gekomen.

Samenstelling bestuur per 31 december 2007:

<i>Leden werkgeverszijde</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>	<i>Organisatie</i>
A.J. van den Brink (plv. voorzitter)	Vacature	RECRON
P.A. de Bruijn	Vacature	RECRON
H.J. den Biggelaar RA	vacature	RECRON
<i>Leden werknemerszijde</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>	<i>Organisatie</i>
E.P. de Vries (voorzitter)	B.C. Francooy	FNV Recreatie
H.Z. de Wit	J. Bijlsma	FNV Recreatie
J.W. Wevers	W.W. Ramakers	CNV Bedrijvenbond
	E.D. Haneveld	ABVAKABO/FNV

Nadere informatie over de (neven)functies van de (plaatsvervangend) bestuursleden treft u aan in de bijlage.

Adressen werkgevers- en vakorganisaties

RECRON

Postbus 102
3970 AC Driebergen
Telefoon (0343) 52 47 00
Internet www.recron.nl

FNV Horecabond

Postbus 1435
1300 BK Almere
Telefoon (0900) 202 23 23
Internet www.horecabond.fnv.nl

CNV Bedrijvenbond

Postbus 2525
3500 GM Utrecht
Telefoon (030) 751 10 07
Internet www.CNVBedrijvenBond.nl

Bezwaarcommissie

Onafhankelijke Klachtencommissie Recreatie
Postbus 693
4200 AR Gorinchem

Accountant

KPMG Accountants N.V. te Amstelveen: M.J. Vredenduin RA

Actuarieel adviseur

Watson Wyatt B.V. te Apeldoorn; G. Veluwenkamp

Waarmerkend Actuaris

Watson Wyatt B.V. te Amstelveen; D.H. Panneman

Compliance officer

Ernst & Young Advisory; L. Claassen

Administrateur

De administratie van het fonds wordt uitgevoerd door Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Rijnzathe 10, De Meern
Postbus 3183, 3502 GD Utrecht
Telefoon (0900) 665 65 65
Internet www.sectorrecreatie.nl

Herverzekering

Nationale Nederlanden te Rotterdam.

3 Verslag van het bestuur

3.1 Voorwoord

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Recreatie (het fonds) brengt hierbij verslag uit over het gevoerde beleid betreffende de ontwikkeling van het bedrijfstakpensioenfonds in het jaar 2007. Het doel van de verslaglegging is om informatie te verschaffen over de financiële positie, resultaten en wijzigingen in de financiële positie van het fonds. Deze verslaglegging is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

De Pensioenwet die de Pensioen- en Spaarfondsenwet opvolgt, is vanaf 2007 van kracht. Belangrijke gevolgen waren de overgang naar het Financieel Toetsingskader (FTK) en Pension Fund Governance. Een belangrijk thema vanaf 2008 vormt de uitbreiding van de communicatie naar deelnemers en gepensioneerden. De voorbereiding voor de uitvoering van de pensioenregeling zodat deze voldoet aan wetwijzigingen die op 1 januari 2008 ingaan, is in 2007 ingezet.

De overgang naar het FTK betekent volledige toepassing van marktwaardering. De technische voorzieningen worden voortaan op basis van de actuele markttrente vastgesteld. Bij volatiele markttrentes zal dus ook de technische voorziening van jaar tot jaar sterker fluctueren. In 2007 is de markttrente gestegen van 4,3% tot 4,9%. De verplichtingen zijn daardoor gedaald. Hierdoor konden de tegenvallende beleggingsresultaten worden opgevangen, zodat de dekkingsgraad in 2007 toch is gestegen. De dekkingsgraad bedraagt eind 2007 en daarmee is de financiële positie voldoende. In paragraaf 3.3 wordt nader ingegaan op de financiële ontwikkelingen.

3.2 Pensioenontwikkelingen

3.2.1 Goed pensioenfondsbestuur (pension fund governance)

Deze paragraaf gaat over de kwaliteit van het bestuur van het pensioenfonds. De wet- en regelgeving op dit gebied is in 2007 weinig veranderd en de wet is op 1 januari 2007 ingegaan. Er is veel gesproken over medezeggenschap door gepensioneerden. Dat heeft niet geleid tot nieuwe regels. De Principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn leidend. De Stichting van de Arbeid (STAR) heeft deze principes in december 2005 vastgesteld. De principes staan per 1 januari 2007 in de Pensioenwet. De principes dienen er toe het pensioenfondsbestuur te verbeteren. Het gaat om zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie.

Intern toezicht en college van belanghebbenden

Intern toezicht: visitatiecommissie

In 2007 heeft het bestuur besloten om een visitatiecommissie in te stellen als intern toezichthouder. Het accent van de visitatiecommissie ligt op het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en –processen, op de checks en balances, en op de wijze waarop de uitvoering van de pensioenregeling plaatsvindt. Hoe het pensioenfonds bestuurd wordt en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor bijvoorbeeld de dekkingsgraad van het pensioenfonds zijn tevens de aandachtspunten van de visitatiecommissie.

Het bestuur heeft bij het instellen van de visitatiecommissie gekozen voor het volgende tijdpad;

- uitwerking opdracht aan visitatiecommissie in 2008;
- monitoring door visitatiecommissie in 2009.

College van belanghebbenden

Het bestuur heeft in 2007 besloten tot het instellen van één orgaan dat de taken vervult van verantwoordingsorgaan én deelnemersraad. De naam van het orgaan wordt college van belanghebbenden. Het jaar 2008 zal als proefjaar worden gebruikt.

3.2.2 Bestuurlijk functioneren

Deskundigheidsbevordering

De Pensioenkoopels (VB, Opf en UvB) hebben op 16 april 2007 een plan gepresenteerd om de deskundigheid bij pensioenfondsen te stimuleren. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur in het verslagjaar besloten om in het voorjaar van 2008 het huidige deskundigheidsplan te actualiseren.

Gedragscode

Sinds 1 januari 2000 bepaalt wetgeving dat ieder pensioenfonds dient te beschikken over een gedragscode die voor bestuurders en medewerkers van het fonds voorschriften geeft ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie.

Voor de toezicht op naleving van de gedragscode heeft het bestuur Ernst en Young Advisory aangesteld als compliance officer voor het fonds.

Onafhankelijkheid bestuur

Het bestuur stelt zich bij het uitoefenen van zijn bestuurstaak onafhankelijk op. Het bestuur draagt er zorg voor dat het pensioenfonds uitsluitend handelt ten behoeve van alle belanghebbenden van het fonds. Het bestuur weegt hun belangen op een zorgvuldige en evenwichtige wijze tegen elkaar af en maakt de afweging inzichtelijk. De belanghebbenden zijn de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgevers.

3.2.3 Gevolgen Pensioenwet

De nieuwe Pensioenwet had in 2007 veel invloed op het fonds. De pensioenregeling, de administratie en de verslaglegging zijn aan de nieuwe eisen aangepast. Het fonds rapporteert nu elk kwartaal aan DNB. Het fonds heeft ook een uitvoeringsreglement vastgesteld. Dit nieuwe reglement geldt met ingang van 1 januari 2008.

Pensioenwet

Als een werkgever een pensioenregeling aanbiedt aan zijn personeel, moet hij deze openstellen voor iedere werknemer die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Het bestuur heeft besloten om de toetredingsleeftijd per 1 januari 2008 te verlagen van 25- naar 21 jaar.

Gebeurteniscommunicatie in het kader van de Pensioenwet

In de op 1 januari 2007 van kracht geworden Pensioenwet zijn de eisen die worden gesteld aan de communicatie van het fonds aangescherpt. De communicatie-eisen hebben betrekking op actieve deelnemers, slapers, ex-partners van deelnemers dan wel slapers en pensioengerechtigden.

De strengere eisen, die gelden met ingang van 1 januari 2008, hebben vorm gekregen in de zogenoemde gebeurteniscommunicatie.

Deze communicatie bestaat uit de volgende vier communicatie-uitingen:

- welkomstbericht (startbrief);
- beëindigingsbericht (stopbrief);
- scheidingsbericht;
- uniform persoonlijk pensioenoverzicht (UPO).

Het fonds heeft, in samenspraak met de administrateur van het fonds, in 2007 de nodige acties ondernomen om met ingang van 1 januari 2008 aan de in de Pensioenwet gestelde communicatie-eisen te voldoen

Wijzigingen in FVP-regeling

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2007 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer zal blijven bestaan. De regeling zal per 1 januari 2010 worden stopgezet. Werknemers die tussen 1 januari 2009 en 1 januari 2010 in de WW terechtkomen, kunnen nog een FVP-bijdrage krijgen. Goede beleggingsopbrengsten en minder WW-gevallen maakten de verlenging mogelijk. FVP geeft geen garanties. Als het geld op is, dan houdt de regeling op.

3.2.4 Pensioenuitvoerder

In 2007 kreeg de fusie tussen Interpolis en Achmea verder vorm. De pensioenbedrijven van beide concerns, Interpolis Pensioenen en PVF Achmea, gaan nu verder als één organisatie. In het verslagjaar is een nieuwe organisatiestructuur neergezet, de overlegstructuur heeft vorm gekregen en alle managementposities zijn ingevuld. Als missie heeft de organisatie gekozen voor het motto "partner in pensioenen": het bieden van integrale oplossingen voor collectieve toekomstvoorzieningen op een klantgerichte, efficiënte en resultaatgerichte manier.

Belangrijk speerpunt in 2007 was een verdere professionalisering en verbetering van de dienstverlening. Onderdeel daarvan was de oprichting van een Raad van Advies voor het pensioenfondsenbedrijf. In deze Raad van Advies hebben vertegenwoordigers van organisaties van werkgevers, werknemers en beroepsgenoten zitting. De Raad van Advies geeft strategische beleidsadviezen aan de organisatie. Ook vindt er in de Raad informatie-uitwisseling plaats. De Raad houdt zich niet bezig met de relatie tussen elk individueel fonds en Syntrus Achmea, daar is elk fonds zelf voor verantwoordelijk. Wel borgt de Raad de betrokkenheid van de dragende organisaties bij Syntrus Achmea.

Naast het inrichten van de nieuwe organisatie, is hard gewerkt aan de voorbereiding voor de introductie van een nieuwe naam per januari 2008: Syntrus Achmea. Onder Syntrus Achmea vallen de onderdelen Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Syntrus Achmea Vastgoed en Syntrus Achmea Vermogensbeheer.

Het bestuur heeft in het verslagjaar middels een opgericht taskforce samen met de pensioenuitvoerder intensief gekeken naar de kwaliteit van de administratieve processen. De uitkomst hiervan was positief.

3.3 Financieel beleid

Gang van zaken gedurende het verslagjaar

Inleiding

Om aan de doelstelling van het fonds te voldoen moeten er voldoende toereikende activa gegenereerd worden om toekomstige pensioenuitgaven te allen tijde te kunnen dekken. Het bestuur hanteert daarbij de volgende beleidsinstrumenten:

- het financieringsbeleid (met daarin opgenomen de premie);
- het toeslagbeleid;
- het beleggingsbeleid;
- en de pensioenregeling.

In dit hoofdstuk zal aan de hand van de vier beleidsinstrumenten de gebeurtenissen worden besproken. Naast inhoudelijke wijzigingen binnen de pensioenregeling zal in een apart hoofdstuk aandacht worden geschonken aan volumeveranderingen. Vervolgens worden in dit hoofdstuk zaken besproken die van invloed zijn op deze instrumenten en ten slotte zullen van belang zijnde verwachte ontwikkelingen aan de orde komen.

3.3.1 Financieringsbeleid

Premie

In goed overleg met Sociale Partners is het premiepercentage voor 2007 door het bestuur vastgesteld op 16,4%.

3.3.2 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door middel van het verlenen van een toeslag. Een toeslag wordt alleen verleend voor zover de beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Deze beoordeling vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaaris.

Het bestuur streeft ernaar jaarlijks per 1 januari een toeslag te verlenen, die voor de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers maximaal gelijk is aan de loonontwikkeling van de CAO voor de verblijfsrecreatie, zweminrichtingen en buitensportactiviteiten. Het bestuur streeft er tevens naar de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen te verhogen met een percentage dat maximaal gelijk is aan de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid over de periode 1 oktober van het voorafgaande kalenderjaar tot 1 oktober van het huidige kalenderjaar. Deze toeslag mag echter nooit de toeslag ten gunste van de actieve deelnemers overtreffen.

De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. De premie bevat dus geen opslag voor toeslagen. Voor de voorwaardelijke toeslagen is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Het bestuur heeft op 29 november 2007 besloten om per 1 januari 2008 de tot en met 31 december 2007 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers met 3,28% te verhogen. Hiervan is 2,30% ter compensatie van de over de jaren 2004 en 2005 geheven premie voor het WAO-hiaat. Aangezien deze WAO-hiaatpremie in 2004 en 2005 is opgebracht door werknemers en niet door gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, heeft het bestuur besloten om deze premies dan ook uitsluitend aan te wenden voor een extra toeslag aan de actieve deelnemers.

Ten aanzien van de lopende uitkeringen waaronder de lopende AOP-uitkeringen, alsmede de tot en met 31 december 2007 opgebouwde pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers heeft het bestuur besloten tot een verhoging met 0,70% per 1 januari 2008..

In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met respectievelijk 0% per 1 januari 2007, met 1,25% per 1 januari 2006 en met 0 % per 1 januari 2005.

3.3.3 Beleggingsbeleid

Stichting Pensioenfonds Recreatie heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Barclays Global Investors (BGI). Het BGI mandaat bestaat uit een gemengde portefeuille van beleggingsfondsen. De wereldwijde aandelenposities zijn belegd in verschillende BGI regiofondsen en de obligaties zijn belegd in een euro staatsobligatie en een euro credits (bedrijfsobligaties) fonds. Zowel de internationale aandelenfondsen als de beleggingen in obligatiefondsen worden door BGI beheerd volgens de zogeheten "enhanced indexing" methode. Dit betekent dat tegen relatief lage beheerskosten en onder strikte risicocriteria wordt gestreefd naar een licht meerrendement ten opzichte van de referentie-index.

Strategisch beleggingsbeleid

In 2006 heeft het pensioenfonds een Asset Liability Management (ALM) studie laten verrichten door Watson Wyatt B.V. De uitkomst van deze studie is onder meer een strategische beleggingsmix met een verantwoorde afweging tussen premiebeleid, indexatie-uitkomsten en risico op onderdekking. De studie wees uit dat, mede gezien het profiel van de verplichtingen, een beleggingsmix met 70% vastrentende waarden en 30% aandelen een efficiënte verdeling van de middelen voor het pensioenfonds vormt. Ten opzichte van de vorige strategische mix betekent dit een kleine uitbreiding van het belang in zakelijke waarden. De werkelijke portefeuille dient dan ook voorlopig binnen de onderstaande marges te bewegen.

Categorie	Strategische mix	Minimum	Maximum
Vastrentende waarden	70%	60%	80%
Aandelen	30%	20%	40%
Liquide middelen	0%	0%	1%

De vermogensbeheerder zal de portefeuille niet herbalanceren, tenzij een bandbreedte wordt geraakt.

Gevoerd beleid

Performance

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

	Portefeuille standen 31-12-07		Performance over 2007	
	EUR	Percentage	Portefeuille	Benchmark
Aandelen	32.469	31%	-1,86%	1,14%
Vastrentende waarden	72.390	69%	1,25%	1,74%
Totaal	104.859	100%	0,00%	1,31%

De doelstelling van BGI is om door middel van 'enhanced indexing' en binnen de afgesproken strategische grenzen een extra rendement te realiseren ten opzichte van de samengestelde benchmark. Concreet betekent dit een verwachte outperformance van gemiddeld 0,70% per jaar (voor aftrek van kosten) bij een tracking error van 1,00% over een periode van drie jaar. De gerealiseerde performance van de portefeuille over 2007 is achtergebleven bij de benchmark en heeft niet aan de verwachte outperformance voldaan.

Het jaar 2007 kan gezien worden als een jaar met een divers beeld wat betreft de rendementen van de diverse beleggingscategorieën. De obligatieportefeuilles hadden last van de gestegen rente. Op de aandelenmarkten wereldwijd werden voor het vierde achtereenvolgende jaar (in lokale valuta) positieve rendementen gerealiseerd. Door het tegenvallende vierde kwartaal is het rendement echter beperkt. Daarnaast heeft de dalende dollar voor de beleggingen in de VS een negatief effect gehad, waardoor het eurorendement negatief is geweest.

Over het gehele jaar 2007 bedroeg het rendement van de portefeuille van Stichting Pensioenfonds Recreatie 0,00% ten opzichte van de benchmark 1,31%.

Vastrentende waarden

Het rendement op de vastrentende portefeuille bedroeg over het gehele jaar 1,25% terwijl de benchmark een rendement liet zien van 1,74%. Deze rendementen zijn behaald door de enhanced index fondsen van BGI voor Europese overheidsleningen en Europese credits. Deze underperformance is voornamelijk te wijten aan de performance binnen het creditfonds in het derde kwartaal. Het creditfonds had met name in de eerste helft van het jaar last van de afnemende credit spread. Als gevolg van de liquiditeitscrisis kregen risico's wereldwijd een hogere prijs, wat tot uitdrukking kwam in hogere spreads op niet eerder geziene niveaus. Met name credits uitgegeven door financiële instellingen werden hard geraakt. De keuze van BGI om overwogen in het derde kwartaal in deze categorie te zitten heeft dan ook bijgedragen aan de underperformance ten opzichte van de benchmark.

Aandelen

De aandelen worden wereldwijd belegd door posities in te nemen in verschillende regiofondsen van Barclays Global Investors (BGI), volgens de verhoudingen zoals vermeld in de onderstaande tabel. Gedurende het jaar wordt uitsluitend de netto premie-instroom aangewend om te herbalanceren, tenzij een bandbreedte wordt geraakt. Indien in een bepaald kwartaal een bandbreedte wordt geraakt, zal per ultimo het betreffende kwartaal worden geherbalanceerd tot op de strategische wegging.

Categorie	Strategische mix	Minimum	Maximum
Europa	45%	35%	55%
Verenigde Staten	38%	28%	48%
Japan	6%	0%	16%
Pacific Rim	3%	0%	13%
Emerging Markets	8%	0%	18%

De kwantitatieve beleggingsstrategie in de portefeuille is gericht op het systematisch opsporen van kleine marktinefficiënties die op termijn moeten resulteren in een beter rendement dan de benchmark. Hierbij wordt gekeken naar aspecten zoals de waardering van het aandeel, de groeiomgikheden en de kwaliteit van de activiteiten van de onderneming.

Het rendement op de aandelenportefeuille bedroeg over het gehele jaar -1,86% terwijl de benchmark 1,14% rendeerde. BGI, de beheerder van de aandelenportefeuille, verklaart dat de underperformance onder andere te wijten is aan de onvoorziene hoge volatiliteit en paniek als gevolg van de kredietcrisis.

Tactische asset allocatie

In de portefeuille is sprake van een vaste weging van de verschillende beleggingscategorieën. Hierdoor worden geen actieve posities ingenomen en is er een nagenoeg neutrale bijdrage van de allocatie in de portefeuille.

Z-Score

Aan ondernemingen kan onder voorwaarden vrijstelling worden verleend van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfspensioenfonds indien de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is. Dit is het geval indien uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfspensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het fonds vastgestelde normportefeuille (de zogenoemde z-score). Deze performancetoets moet worden toegepast over de periode 2003 tot en met december 2007. Indien de uitkomst van de performancetoets lager valt dan -1,28, kan een verplicht aangesloten werkgever vanaf 1 januari 2008 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname. Over 2007 is een z-score behaald van -0,83. De performancetoets over de periode 2003 tot en met december 2007 bedraagt -0,71. Daarmee blijft de performancetoets ruimschoots boven het vereiste minimum.

3.3.4 Pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 2,13% van het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris is gelijk aan het loon Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv) tot maximaal het maximum loon Wfsv verminderd met het werknemersdeel van de pensioenpremie. De franchise in 2007 bedraagt op jaarbasis voor een fulltimer EUR 10.676. Tevens voorziet de pensioenregeling in een regeling van nabestaanden- en wezenpensioen op risicobasis. De financiering vindt dan ook plaats door middel van jaarlijkse risicopremies en niet door middel van afgefinancierde en af te financieren aanspraken op de balans. Reeds ingegane verplichtingen uit hoofde van toegekende nabestaanden- of wezenpensioenen worden/zijn wel direct afgefinancierd. Het risico met betrekking tot het nabestaandenpensioen is deels herverzekerd bij Nationale Nederlanden. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 25 jaar (met ingang van 1 januari 2008 is dit 21 jaar), dan wel vanaf de datum van indiensttreding bij een werkgever in de bedrijfstak.

In onderstaande tabel is het verloop van de aantallen deelnemers weergegeven:

Verloop aantallen deelnemers

	Deelnemers (excl. AO)	Gewezen deelnemers	Arbeids- ongeschikte deelnemers	Gepensio- neerden	Totaal
Stand per 1 januari 2007	10.494	17.881	42	140	28.557
Toetreding/hertoetreding	3.941	-542	-	-	3.399
Pensionering	-102	-99	-2	203	-
Arbeidsongeschiktheid	-7	-	7	-	-
Revalidering	2	-	-2	-	-
Overlijden	-11	-31	-1	-3	-46
Premievrij gemaakt door uitdienst	-3.254	3.254	-	-	-
Waardeoverdracht*	93	-178	-	-	-178
Afkoop emigratie/klein pensioen	-	-	-	-91	-91
Beëindiging wezenpensioen	-	-	-	-	-
Overige oorzaken	-31	-1.130	-1	-36	-1.198
Stand per 1 januari 2008	11.032	19.155	43	213	30.443

* Inkomende waardeoverdracht telt niet mee in het aantal deelnemers, omdat deze deelnemers al in de categorie toetreding/hertoetreding zijn meegeteld.

In dit hoofdstuk wordt een aantal tabellen weergegeven die betrekking hebben op de deelnemers en de pensioengerechtigden. Allereerst een overzicht van de aantallen deelnemers die bij het fonds zijn geregistreerd en voor wie in de jaren 2005-2007 premie is ontvangen.

Aantallen verzekerden waarvoor wordt bijgedragen

	2007	2006	2005
Aantal verzekerden	11.032	10.494	12.000

Premievrije voortzetting

Hieronder volgen overzichten die betrekking hebben op een premievrije voortzetting van de pensioenverzekering omdat deze deelnemers arbeidsongeschikt zijn geworden vanuit een dienstverband in de recreatie sector. Eerst volgt een totaaloverzicht van de premievrije voortzetting over de jaren 2005-2007.

Premievrije voortzetting volledig, half of gedeeltelijk premievrije voortzetting in procenten van het aantal actief verzekerden.

	2007	2006	2005
Aantal deelnemers	43	42	13
% t.o.v. totaal deelnemers	0,4%	0,4%	0,1%
Premie t.l.v. pensioenfonds	66	93	19

Pensioenuitkeringen

Hieronder volgen overzichten van aantallen pensioengerechtigden en de hoogte van de uitgekeerde bedragen.

Aantallen pensioengerechtigden per jaareind:

	2007	2006	2005
Ouderdoms-/ Vroegpensioen	186	118	116
Nabestaandenpensioen	20	17	14
Wezenpensioen	7	5	5
	213	140	135
WAO-gat	71	68	66
Totaal	284	208	201

Totale last uit hoofde van uitbetaalde dan wel nog te betalen pensioenuitkeringen met betrekking tot een verslagjaar.

	2007	2006	2005
Ouderdoms-/ vroegpensioen	291	212	221
Nabestaandenpensioen	50	38	30
Wezenpensioen	22	4	3
WAO-hiaat	142	131	120
Afkopen	143	112	
Totaal	648	497	374

Samenstelling van de voorziening voor pensioenverplichtingen per categorie (x €1.000,-)

	2007	2006
Actieve deelnemers incl. premievrijgestelden	60.798	47.675
Arbeidsongeschikte deelnemers	1.528	750
Gewezen deelnemers (slapers)	26.569	21.329
Gewezen deelnemers (vroegpensioen)	226	7.986
Ingegaan ouderdomspensioen	3.186	1.723
Ingegaan ouderdomspensioen (vroegpensioen)	70	140
Invalideitpensioen	1.261	1.234
Nabestaandenspensioen	751	738
Wezenpensioen	86	33
Totaal	94.475	81.608

3.3.5 Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

Bedragen x 1.000 euro	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
	EUR	EUR	%
Stand per 1 januari 2007	101.629	81.608	125%
Cumulatief effect stelselwijziging (overgang naar FTK)	-	6.780	-10%
Beleggingsresultaten	-576	3.668	-5%
Premiebijdragen	19.607	13.597	5%
Uitkeringen	-648	-645	0%
Overige	-230	-10.533	12%
Stand per 31 december 2007	119.782	94.475	127%

Het pensioenvermogen wordt gedefinieerd als totale activa minus overige passiva minus andere voorzieningen.

De wijziging van de dekkingsgraad is voornamelijk het gevolg van de overgang op de rentetermijnstructuur en de generatietafel.

Het resultaat op beleggingen was teleurstellend. Dankzij de stijging van de rente was de ontwikkeling van de dekkingsgraad positief.

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

Bedragen x 1.000 euro	2007	2006	2005	2004	2003
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Premieresultaat	4.778	1.548	3.659	2.538	1.840
Interestresultaat	9.541	3.018	137	1.783	1.404
Overig resultaat	-2.253	1.087	2.548	369	85
	12.066	5.653	6.344	4.690	3.329

De vergelijkende cijfers zijn niet gecorrigeerd voor het effect van de per 1 januari 2007 doorgevoerde stelselwijziging.

De dekkingsgraad wordt bepaald door de som van de technische voorzieningen, het stichtingskapitaal en de reserves te delen door de technische voorzieningen.

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2007	2006	2005	2004	2003
Dekkingsgraad ultimo ¹	127%	115%	126,0%	115,0%	109,0%

¹ Voor de jaren t/m 2005 betreft dit de aanwezige dekkingsgraad in het kader van de Actuariële Principes Pensioenfondsen (gebaseerd op een rekenrente van 4% of de marktrente, indien deze lager is dan 4%). Van het jaar 2006 betreft dit de aanwezige dekkingsgraad volgens het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen (gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB).

De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 122%. Ultimo 2007 is derhalve geen sprake van een dekkings- of reservetekort.

Het fonds heeft in haar toeslagbeleid vastgelegd dat indexatie wordt verleend indien de middelen hiervoor, gehoord de actuaris, aanwezig zijn.

3.3.6 Actuariële paragraaf

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

	2007	2006
	EUR	EUR
Premieresultaat		
Premiebijdragen	19.607	14.091
Pensioenopbouw	-13.597	-11.434
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	10	9
Pensioenuitvoeringskosten	-1.242	-1.118
	4.778	1.548
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	-576	2.443
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-3.668	-2.830
Wijziging marktrente	13.785	3.405
	9.541	3.018
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdacht van rechten)	51	-76
Resultaat op kanssystemen (overige wijzigingen)	-1.072	1.693
Resultaat op uitkeringen	-3	-26
Indexering en overige toeslagen	-2.452	-807
Overige baten	750	115
Wijziging herverzekeringsdeel technische voorzieningen	522	230
Overige lasten	-49	-42
	-2.253	1.087
Totaal saldo van baten en lasten	12.066	5.653

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als een regeling met toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds is naar de mening van de actuaris voldoende, mede gelet op mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

3.3.7 Risicoparagraaf

Risicobeleid

De regelgeving van het FTK maakt de economische risico's (verbonden aan aandelen, valuta, rente, etc.) die in pensioenfondsen aanwezig zijn expliciet en vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau het fonds kan of wil accepteren. Vervolgens zal dat risico zo moeten worden ingezet dat het rendement van het vermogen wordt gemaximeerd.

Het fonds onderscheidt de volgende risico's:

Actuariële risico's

- Renterisico
- Aandelen- en onroerendgoedrisico
- Inflatierisico
- Tegenpartij-/kredietrisico
- Liquiditeitsrisico
- Valutarisico
- Operationele risico's

In de jaarrekening wordt verder toegelicht hoe het pensioenfonds met deze risico's omgaat.

4 Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december 2007

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

Bedragen x 1.000 euro	toelichting	2007 EUR	2006 EUR
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	7	104.865	89.673
Vorderingen en overlopende activa	8	8.194	7.269
Overige activa	9	7.064	5.315
		120.123	102.257
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	10	25.307	20.021
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	11	94.475	81.608
Overige schulden en overlopende passiva	12	341	628
		120.123	102.257
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		127%	115%

4.2 Staat van baten en lasten over 2007

Bedragen x 1.000 euro	toelichting	2007 EUR	2006 EUR
Baten			
premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	15	19.607	14.091
beleggingsresultaten risico pensioenfonds	16	-576	2.443
overige baten	17	1.272	345
		20.303	16.879
Lasten			
<i>pensioenopbouw</i>	18	13.597	11.434
<i>indexering en overige toeslagen</i>	19	2.452	807
<i>rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen</i>	20	3.668	2.830
<i>onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen</i>	21	-645	-471
<i>onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten</i>	22	-10	-9
<i>pensioenuitkeringen</i>	23	648	497
<i>pensioenuitvoeringskosten</i>	24	1.242	1.118
<i>wijziging marktrente</i>	27	-13.785	-3.405
<i>wijziging uit hoofde van overdracht van rechten</i>	30	-262	1.173
<i>wijziging overige actuariële uitgangspunten</i>	28	-	-
<i>overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen</i>	29	1.072	-1.693
<i>saldo overdrachten van rechten</i>	30	211	-1.097
overige lasten	31	49	42
		8.237	11.226
Saldo van baten en lasten		12.066	5.653

4.2.1 Samenvatting van de actuariële analyse

Bedragen x 1.000 euro	2007	2006
	EUR	EUR
Premieresultaat	4.778	1.548
Interestresultaat	9.541	3.018
Overig resultaat	-2.253	1.087
Totaal	12.066	5.653

4.2.2 Bestemming van het saldo van baten en lasten

Bedragen x 1.000 euro	2007	2006
	EUR	EUR
Bestemmingsreserve beleggingen	2.585	1.952
Overige reserves	9.481	3.701
	12.066	5.653

4.3 Kasstroomoverzicht over 2007

Bedragen x 1.000 euro	2007	2006
	EUR	EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	18.787	17.642
Ontvangen waardeoverdrachten	1.161	751
Betaalde pensioenuitkeringen	-646	-458
Betaalde waardeoverdrachten	-771	-343
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	-268	-317
Betaalde premies herverzekering	-48	-42
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.242	-1.198
Overige baten	544	1.407
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	17.517	17.442
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	26.392	-
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	8	92
Aankopen beleggingen	-41.892	-14.001
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-267	-213
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-15.759	-14.122
Mutatie liquide middelen	1.758	3.320

4.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2007

Toelichting algemeen

1. Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Recreatie, statutair gevestigd te Zoetermeer (hierna "het fonds") is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in recreatiebranche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

2. Presentatie

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

3. Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de Pensioenwet en Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Het bestuur heeft op 26 juni 2008 de jaarrekening opgemaakt.

4. Stelselwijziging

Met in de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 worden nu ook pensioenverplichtingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Voor het fonds heeft dit belangrijke gevolgen voor de waardering van de pensioenverplichtingen. Thans vindt waardering plaats met inachtneming van de uitgangspunten van het financieel toetsingskader (FTK). Dit betekent de introductie van onder meer andere sterftetafels (met sterftetrend) en het gebruik van de marktrente in plaats van een vaste rekenrente van maximaal 4%. Deze wijziging is te kwalificeren als een stelselwijziging.

Het fonds heeft tevens besloten om met ingang van boekjaar 2007 de nieuwe richtlijn 610 voor de verslaggeving van pensioenfonds tot te passen.

De Richtlijnen voor de jaarverslaggeving bieden voor verwerking van de stelselwijziging twee keuzes:

1. opnemen van vergelijkende cijfers voor de balans en de staat van baten en lasten;
2. volstaan met een toelichting op de voornaamste componenten van het cumulatieve effect als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen te verwerken per 1 januari 2007.

Het fonds heeft geopteerd voor de tweede mogelijkheid. Deze verwerkingsmethodiek is gehanteerd, aangezien de omrekening van de vergelijkende cijfers van de voorziening pensioenverplichtingen op praktische bezwaren stuit. Het omrekenen van de voorziening pensioenverplichtingen over 2006 zou onevenredig arbeidsintensief zijn ten opzichte van het nut dat hieraan kan worden ontleend.

Het cumulatieve effect van de stelselwijziging bedraagt:

Bedragen x 1.000 euro		EUR
Voorziening per 31 december 2006 op oude grondslagen		81.608
Stelselwijziging:		
Introductie sterftetrend (toekomstige sterfteontwikkeling)	11.372	
Introductie marktrente ad. 4,3% in plaats van 4%	<u>-4.592</u>	
Netto-effect stelselwijziging		<u>6.780</u>
Voorziening per 1 januari 2007 op nieuwe grondslagen		88.388

De stelselwijziging is als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen verwerkt (zie tevens paragraaf 10 en 29).

5. Presentatiewijziging

In de jaarrekening 2007 is een aantal herrubriceringen doorgevoerd ten opzichte van voorgaande verslagjaren. Voor vergelijksoeinden zijn ook de vergelijkende cijfers over 2006 aangepast. De herrubriceringen zijn doorgevoerd wegens aanpassingen in de Pensioenwet alsmede de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 610 Pensioenfondsen.

In de verantwoording aan De Nederlandse Bank (DNB) moeten alle schulden en vorderingen die gerelateerd zijn aan de beleggingen onder de betreffende beleggingscategorie worden opgenomen. Met betrekking tot de jaarverslaggeving is gekozen om deze verantwoordingswijze te volgen, om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de verslagstaten ten behoeve van de DNB. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de herrubriceringen op de cijfers per 31 december 2006.

Jaarrekeningpost

		Voor	Na herrubricering	Herrubricering
		herrubricering		
Hoofdrubriek	Subrubriek			
Beleggingen voor risico fonds	Beleggingscrediteuren	-3	-2.503	2.500
Overige schulden	Vooruitontvangen gelden verkoop effecten	-2.500	-	-2.500
Totaal		-2.503	-2.503	-

6. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

a. Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

b. Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Pensioenwet vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

c. Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

d. Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

e. Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

f. Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	31 december 2007	Gemiddelde 2007	31 december 2006	Gemiddelde 2006	31 december 2005
USD	1,462	1,390	1,319	1,249	1,180

g. Beleggingen

g.1 Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

g.2 Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Participaties in beleggingsinstellingen worden gewaardeerd op het aandeel in het zichtbaar eigen vermogen.

g.3 Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd de per balansdatum geldende beurskoersen.

Indien geen betrouwbare schatting van de actuele waarde is te maken worden deze gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

h. Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

i. Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

j. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de nominale rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2007:

- Rekenrente: gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB. De bij de duration van de verplichtingen van het fonds behorende rente uit de nominale rentetermijnstructuur bedraagt 4,87%.
- Overlevingstafels: Generatietafel 2005 – 2050, waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een faktor. Deze vermenigvuldiging is nodig om de sterftekansen van de generatietafel, welke zijn gebaseerd op de bevolkingssterfte, aan te passen aan de verzekeringssterfte van het fonds. De faktor is gelijk aan de ervaringssterfte, die Watson Wyatt gemiddeld heeft vastgesteld voor alle bedrijfstakpensioenfondsen. Deze faktor wordt 2-jaarlijks geëvalueerd. Voor de toekomstige sterfte wordt aan het begin van het jaar als vertrekpunt het prognosejaar 2004-2009 en aan het eind van het jaar het prognosejaar 2005-2010 gebruikt.
- Kostenopslag ter grootte van 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige administratie- en excassokosten.
- Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is niet uitgegaan van een revalidatiekans.

k. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

7. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie ultimo 2007

	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	32.469	72.390	-	104.859
Liquide middelen	-	-	9	9
Beleggingscrediteuren	-3	-	-	-3
Stand per 31 december	32.466	72.390	9	104.865

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie ultimo 2006

	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	23.692	68.484	-	92.176
Liquide middelen	-	-	0	0
Beleggingscrediteuren	-3	-	-2.500	-2.503
Stand per 31 december	23.689	68.484	-2.500	89.673

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2007	23.692	68.484	-	92.176
Aankopen/verstrekkingen	10.000	31.892	-	41.892
Verkopen/aflossingen	-	-29.241	-	-29.241
Herwaardering	-1.223	1.255	-	32
Stand per 31 december 2007	32.469	72.390	-	104.859

	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2006	19.829	55.688	-	75.517
Aankopen/verstrekkingen	1.278	12.723	-	14.001
Verkopen/aflossingen	-	-	-	-
Herwaardering	2.585	73	-	2.658
Stand per 31 december 2006	23.692	68.484	-	92.176

Actuele waarde

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd op basis van marktnoteringen.

Belegde waarden in aandelen

	2007	2006
	EUR	EUR
Aandelen mature markets	28.981	21.645
Aandelen emerging markets	3.488	2.047
Stand per 31 december	32.469	23.692

De kostprijs van de belegde waarden in aandelen bedraagt ultimo 2007 EUR 17.625. De vergelijkende waarde over 2006 is EUR 12.669.

Per balansdatum zijn geen aandelen uitgeleend (bruikleen / security lending) evenals per 31 december 2006.

Belegde waarden in vastrentende waarden

	2007	2006
	EUR	EUR
Obligatiebeleggingsfondsen	72.390	68.484
Stand per 31 december	72.390	68.484

De kostprijs van de belegde waarden in vastrentende waarden bedraagt ultimo 2007 EUR 32.202 (2006: EUR 33.768).

Per balansdatum zijn geen obligaties uitgeleend (bruikleen / security lending) evenals per 31 december 2006.

Beleggingscrediteuren

	2007	2006
	EUR	EUR
Dividendbelasting	3	3
Nog af te wikkelen transacties	-	2.500
Stand per 31 december	3	2.503

8. Vorderingen en overlopende activa

	2007	2006
	EUR	EUR
Vordering uit hoofde van herverzekering	522	540
Vordering op aangesloten werkgevers	4.509	3.630
Waardeoverdrachten	49	673
Overige vorderingen	3.114	2.426
Stand per 31 december	8.194	7.269

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen.

Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Op de vordering op aangesloten werkgevers is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht voor een bedrag van EUR 240 (2006: EUR 619). In 2007 is een bedrag van EUR 380 aan de voorziening vrijgevallen (2006: EUR 8). Er zijn in 2007 geen bedragen aan premies over de voorgaande jaren als oninbaar afgeschreven (2006: EUR 1).

De overige vorderingen bestaan overwegend uit de rekening-courant verhouding met Interpolis Pensioenbeheer B.V.. Over de rekening-courant wordt rente berekend.

9. *Overige activa*

	2007	2006
	EUR	EUR
Liquide middelen	7.064	5.315
Stand per 31 december	7.064	5.315

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

10. *Stichtingskapitaal en reserves*

	Stichtings- kapitaal	Bestemmings- reserve beleggingen	Overige reserves	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2006	0	12.771	7.250	20.021
Cumulatief effect stelselwijziging 1 januari 2007	-	-	-6.780	-6.780
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	2.585	9.481	12.066
Stand per 31 december 2007	0	15.356	9.951	25.307

	Stichtings- Kapitaal	Bestemmings- reserve beleggingen	Overige reserves	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2006	0	10.819	3.549	14.368
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	1.952	3.701	5.653
Stand per 31 december 2006	0	12.771	7.250	20.021

Solvabiliteit

	31 december 2007		31 december 2006	
	mIn EUR	%	mIn EUR	%
Aanwezig vermogen	119,8	127%	101,6	115%
Af: Technische voorzieningen op basis van FTK	94,5	100%	88,4	100%
Eigen vermogen op basis van FTK	25,3	27%	13,2	15%
Af: vereist eigen vermogen	22,1	24%	16,2	18%
Vrij vermogen	3,2	3%	-3,0	-3%
Minimaal vereist eigen vermogen	4,7	5%	4,4	5%
Dekkingsgraad		127%		115%

In de bovenstaande tabel zijn de cijfers per 31 december 2006 aangepast aan FTK. Het bedrag samenhangende met deze stelselwijziging ad. EUR 6.780 is gemuteerd in zowel de technische voorziening als het eigen vermogen.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan gekarakteriseerd worden als toereikende solvabiliteit. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

11. *Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds*

	31 december 2007	31 december 2006
	EUR	EUR
Voorziening voor pensioenverplichtingen	94.475	81.608

Het mutatieoverzicht voor de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	2007	2006
	EUR	EUR
Stand 1 januari	81.608	70.942
Effect stelselwijziging	6.780	0
Pensioenopbouw	13.597	11.434
Indexering en overige toeslagen	2.452	807
Rentetoevoeging	3.668	2.830
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-645	-471
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-10	-9
Wijziging marktrente	-13.785	-3.405
Saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten	-262	1.173
Overige wijzigingen	1.072	-1.693
Stand 31 december	94.475	81.608

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	31 december 2007	31 december 2006
	EUR	EUR
Actieve deelnemers	61.104	46.090
Pensioengerechtigden	5.249	5.177
Gewezen deelnemers	26.270	28.741
Nettopensioenverplichtingen	92.623	80.008
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	1.852	1.600
	94.475	81.608

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 2,13% van het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Het pensioengevend salaris is gelijk aan het loon Wfsv tot maximaal het maximum loon Wfsv verminderd met het werknemersdeel van de pensioenpremie. De franchise in 2007 bedraagt op jaarbasis voor een fulltimer EUR 10.676 (2006: EUR 10.400). Tevens voorziet de pensioenregeling een regeling van nabestaanden- en wezenpensioen op risicobasis. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 25 jaar (vanaf 2008: 21 jaar), dan wel vanaf de datum van indiensttreding bij een werkgever in de bedrijfstak.

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door middel van het verlenen van een toeslag. Een toeslag wordt alleen verleend voor zover de beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Deze beoordeling vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaaris.

Het bestuur streeft ernaar jaarlijks per 1 januari een toeslag te verlenen, die voor de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers maximaal gelijk is aan de loonontwikkeling van de CAO voor de verblijfsrecreatie, zweminrichtingen en buitensportactiviteiten en die voor de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen maximaal gelijk is aan de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid over de periode 1 oktober tot 1 oktober aan het verslagjaar voorafgaande jaar.

De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. De premie bevat dus geen opslag voor toeslagen. Voor de voorwaardelijke toeslagen is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Het bestuur heeft op 29 november 2007 besloten om per 1 januari 2008 de tot en met 31 december 2007 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers met 3,28% te verhogen. Hiervan is 2,30% ter compensatie van de over de jaren 2004 en 2005 geheven premie voor het WAO-hiaat.

Ten aanzien van de lopende uitkeringen waaronder de lopende AOP-uitkeringen, alsmede de tot en met 31 december 2007 opgebouwde pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers heeft het bestuur besloten tot een verhoging met 0,70%.

In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met respectievelijk 0% per 1 januari 2007, met 1,25% per 1 januari 2006 en met 0% per 1 januari 2005.

12. *Overige schulden en overlopende passiva*

	2007	2006
	EUR	EUR
Uitkeringen	5	2
Belastingen en premies sociale verzekeringen	17	2
Waardeoverdrachten	10	33
Overige schulden	309	591
Stand per 31 december	341	628

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De overige schulden bestaan voornamelijk uit nog te betalen bedragen.

13. *Risicobeheer en derivaten*

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 dec. 2007	31 dec. 2006
	EUR	EUR
Technische voorzieningen volgens jaarrekening	94.475	81.608
Aanpassingen	-	6.780
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	94.475	88.388
Buffers:		
S1 Renterisico	14.441	14.846
S2 Risico zakelijke waarden	9.112	7.154
S3 Valutarisico	5.454	4.360
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	2.311	163
S6 Verzekeringstechnisch risico	5.371	5.083
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie-effect	-14.619	-11.047
Totaal S (vereiste buffers)	22.070	20.559
Vereist eigen vermogen (art. 132 Pensioenwet)	116.545	108.946
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)	119.782	101.628
Surplus/tekort	3.237	-7.318

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's geen derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door Barclays Global Investors in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

	2007		2006	
	EUR	%	EUR	%
Beleggingsinstelling	32.469	100	23.692	100
Stand per 31 december	32.469	100	23.692	100

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	2007		2006	
	EUR	%	EUR	%
Emerging Markets	3.488	11	1.955	8
Europa	15.066	46	10.822	46
Noord-Amerika	11.137	34	8.816	37
Japan	1.627	5	1.369	6
Azië	1.151	4	730	3
Stand per 31 december	32.469	100	23.692	100

Valutarisico

Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 31,0% (2006: 25,7%) van de beleggingsportefeuille. De enige valuta waarin de beleggingen genoteerd staan betreft de USD.

In onderstaand overzicht is de valutapositie van de beleggingsportefeuille per jaareinde weergegeven:

	2007	2006
	EUR	EUR
EUR	72.390	68.484
USD	32.469	23.692
Stand per 31 december	104.859	92.176

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Aangezien het vermogen in vastrentende waarden via fondsen zijn belegd, is geen duration opgenomen.

	Balanswaarde EUR	31 december 2007	31 december 2006
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	94.575	24,3	24,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkinggraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkinggraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht zijn op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit kan gebeuren onder meer door langlopende obligaties. Het bestuur voert in 2007 een actief beleid ten aanzien het afdekken van het renterisico.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2007		31 december 2006	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	72.390	100	68.484	100
Stand per 31 december	72.390	100	68.484	100

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen naar sector weergegeven:

	2007 EUR	2006 EUR
Financiële instellingen	25.789	41.077
Andere instellingen	46.601	27.407
Stand per 31 december	72.390	68.484

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2007 EUR	2006 EUR
Mature markets	72.390	68.484
Stand per 31 december	72.390	68.484

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheest door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico

kan vermeld worden dat ultimo 2007 er voldoende obligaties aanwezig zijn, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortlevens) en arbeidsongeschiktheid. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafel 2005-2050 met adequate correcties voor ervaringssterfte is wordt reeds gereserveerd voor een verwachte toekomstige verbetering van de overlevingskansen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). In de premie is voor dit risico een opslag opgenomen.

Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd. De herverzekeringsovereenkomsten expireten eind 2009.

De risicopremies zijn op 1 januari van elk jaar verschuldigd en worden volgens de herverzekeringsovereenkomst vastgesteld. Kapitalen welke lager zijn dan € 25.000 worden op grond van de overeenkomst niet verzekerd.

Indexatierisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft zicht op de mate waarin kan worden geïndexeerd (ook wel aangeduid als de indexatieruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van de nominale rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig, waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de streefindexatie op lange termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van het indexatiereglement).

Ultimo 2007 bedraagt de reële dekkingsgraad 52%.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft per 31 december 2007 de volgende posten:

BGI LSF EURO FIXED 2020-2029 FUND	15,9%
BGI LSF EURO FIXED 2040-2049 FUND	12,2%
BGI EURO CORPORATE ENHANCED INDEX FUND	16,3%
BGI EURO GOVT ENHANCED INDEX FUND	24,6%
BGI US EURO ALPHA TILTS SUPERUNIT FUND B	14,4%
BGI EMERGING MARKETS INDEX FUND B	3,3%
BGI LARGE CAP CORE ALPHA TILTS FD B	10,6%

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt.

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt geen gebruikgemaakt van financiële derivaten.

14. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Niet van toepassing.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Interpolis Pensioenbeheer B.V. en Barclays Global Investors, welke loopt tot en met 31 december 2009. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten.

Het nabestaandenrisico is voor een deel herverzekerd bij Nationale Nederlanden. Dit contract eindigt op 31 december 2009.

Verbonden partijen

Het bestuur van het fonds heeft geen verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld en vergoeding van reis- en verblijfkosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalig) bestuurders.

Toelichting op de rekening van baten en lasten

15. Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

	2007	2006
	EUR	EUR
Premiebijdrage	19.607	14.091

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 16,4 % (2006: 16,4 %) van de pensioengrondslag. Het pensioenfonds factureert alleen aan de aangesloten werkgevers. De werkgevers verhalen een deel van deze premie op de werknemers. Dit betreft 8,2% van de pensioengrondslag.

De gedempte premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet is als volgt:

	2007
	EUR
Gedempte premie	15.839

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendeckende premie is als volgt:

	2007
	EUR
Kosten pensioenopbouw	12.640
Pensioenuitvoeringskosten	1.232
Solvabiliteitsopslag	2.983
Vrijval excasso	-
Kostendeckende premie	16.855

Er is geen sprake van premiekortingen.

16. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2007

	Directe beleggings- opbrengsten EUR	Indirecte beleggings- opbrengsten EUR	Kosten van vermogens- beheer EUR	Totaal EUR
Aandelen	-	-1.223	128	-1.351
Vastrentende waarden	-	907	139	768
Overige beleggingen	7	-	-	7
Totaal	7	-316	267	-576

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Aandelen	-	2.585	93	2.492
Vastrentende waarden	-	73	120	-47
Overige beleggingen	-2	-	-	-2
Totaal	-2	2.658	213	2.443

17. *Overige baten*

	2007	2006
	EUR	EUR
Baten uit herverzekering (uitkeringen en ontvangen resultatendeling)	522	229
Andere baten	750	116
Totaal	1.272	345

Onder de andere baten zijn opgenomen de vrijval dotatie voorziening dubieuze debiteuren en de interest op rekening-courant verhouding met Interpolis Pensioenbeheer B.V. Tevens zijn onder deze noemer de rente-opbrengsten verantwoord op het saldo liquide middelen dat niet is gerelateerd aan de beleggingsportefeuille.

18. *Pensioenopbouw*

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

19. *Indexering en overige toeslagen*

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten aan te passen. Of en in hoeverre dit gebeurt hangt nadrukkelijk af van de financiële positie.

De indexatie van de uitkeringen per 1 januari 2008 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 0,7% (2006: 0%).

20. *Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen*

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 4,066% (2006: vaste rentevoet van 4%). Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaarsrente uit de nominale rentetermijnstructuur per 31 december 2006 zoals gepubliceerd op de website van DNB.

21. *Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen*

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

22. *Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten*

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

23. Pensioenuitkeringen

	2007	2006
	EUR	EUR
Ouderdomspensioen	291	212
Nabestaandenpensioen (partnerpensioen)	50	38
Wezenpensioen	22	4
Invaliditeitspensioen	142	131
Afkopen	143	112
	648	497

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die op pensioendatum lager zijn dan EUR 400,- (2006: EUR 361,02) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

24. Pensioenuitvoeringskosten

	2007	2006
	EUR	EUR
Bestuurskosten	12	19
Administratiekostenvergoeding	1.088	923
Controle- en advieskosten	113	149
Contributies en bijdragen	23	26
Overige	6	1
	1.242	1.118

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds aan het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

25. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

26. Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de bestuurders tezamen bedraagt EUR 12 (2006: EUR 19).

27. Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de nominale rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de nominale rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

28. Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

Wijzigingen met effect op het vermogen (stelselwijziging):

Per 1 januari 2007 is overgegaan op de Generatietafel 2005 – 2050, waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een factor. Deze vermenigvuldiging is nodig om de sterftekansen van de generatietafel, welke zijn gebaseerd op de bevolkingssterfte, aan te passen aan de verzekeringssterfte van het fonds. De factor is gelijk aan de ervaringssterfte, die Watson Wyatt B.V. gemiddeld heeft vastgesteld voor alle bedrijfstakpensioenfondsen. Deze factor wordt 2-jaarlijks geëvalueerd.

Tevens is het gebruik van markttrente in plaats van de vaste rekenrente van maximaal 4%. De gehanteerde markttrente is gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur van 4,3%, welke percentage gold op het moment van omrekenen: 1 januari 2007.

De verhoging van de voorziening door toepassing van deze nieuwe sterftegrondslagen en introductie markttrente is als volgt:

		EUR
Voorziening per 31 december 2006 op oude grondslagen		81.608
Stelselwijziging:		
Introductie sterftetrend (toekomstige sterfteontwikkeling)	11.372	
Introductie markttrente ad. 4,3% in plaats van 4%	<u>-4.592</u>	
Netto-effect stelselwijziging		<u>6.780</u>
Voorziening per 1 januari 2007 op nieuwe grondslagen		88.388

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

29. *Overige wijzigingen in de voorziening voor pensioenverplichtingen*

	2007	2006
	EUR	EUR
Sterfte	159	29
Arbeidsongeschiktheid	<u>485</u>	<u>-68</u>
Resultaat op kanssystemen	644	-39
Mutaties	-800	-236
Overige technische grondslagen	<u>2.185</u>	<u>-1.418</u>
	2.029	-1.693

30. *Saldo overdracht van rechten*

	2007	2006
	EUR	EUR
Saldo overdracht van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-537	-1.440
Uitgaande waardeoverdrachten	<u>748</u>	<u>343</u>
Subtotaal	211	-1.097
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de voorziening voor pensioenverplichtingen	604	1.534
Onttrekking aan de voorziening voor pensioenverplichtingen	<u>-866</u>	<u>-361</u>
Subtotaal	-262	1.173
Resultaat overdracht van rechten	-51	76

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

31. *Overige lasten*

	2007	2006
	EUR	EUR
Premies herverzekering	49	42
Totaal	49	42

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

5 Overige gegevens

5.1 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het jaarverslag 2007 van de Stichting Pensioenfonds Recreatie is vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 juni 2008.

Maarn, 26 juni 2008

A.J. van den Brink
werkgeversvoorzitter van het bestuur

E.P. de Vries
werknemersvoorzitter van het bestuur

5.2 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

5.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

5.4 Actuariële verklaring

Dit is een separaat document.

5.5 Accountantsverklaring

Dit is een separaat document.

Bijlage I - Hoofd- en nevenfuncties

Nadere informatie over bestuursleden

Onderstaand treft u nadere informatie aan over de (neven) functies van de (plaatsvervangend) bestuursleden van de Stichting Pensioenfonds Recreatie per 31 mei 2008. De genoemde nevenfuncties zijn relevant voor de bestuursfunctie. Duidelijk wordt welke belangen het betreffende bestuurslid moet behartigen.

Werkgeversvertegenwoordigers in het bestuur

De heer A.J. van den Brink, plaatsvervangend voorzitter

Hoofdfunctie

- Algemeen Directeur van Recreatiecentra Nederland B.V.
- Algemeen Directeur van RCN Holding France.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s)

- Aandeelhouder SA Domaine de la Noguere te Sampzon (Ardeche) ;
- Voorzitter Cao-onderhandelingen voor de recreatie;
- Lid Gezamenlijk Overleg Recreatie;
- Voorzitter arbeidsvoorwaardencommissie RECRON;
- Lid onderhandelingscommissie RECRON;
- Lid Raad van Toezicht RECRON.

De heer H.J. den Biggelaar RA

Hoofdfunctie

- Director Tax & Treasury / Consolidation & Accounting bij Center Parcs Europe NV te Rotterdam.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s)

-

Mevrouw P. de Bruijn

CAO Recreatie

- Secretaris Arbeidsvoorwaarden Commissie RECRON;
- Lid Georganiseerd Overleg Recreatie;
- Lid onderhandelingsdelegatie CAO Recreatie en woordvoerder;
- Werkgeversvoorzitter Sociaal Fonds Recreatie;
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds Recreatie;
- Lid Georganiseerd Overleg Recreatie;
- Adviserend en plaatsvervangend bestuurslid VUT BZ.

CAO Dagrecreatie

- Lid en secretaris Overleg Sociale Partners Dagrecreatie;
- Lid onderhandelingsdelegatie CAO Dagrecreatie.

CAO Hiswa

- Werkgeversvoorzitter Bedrijfstak Pensioen Fonds Waterrecreatie;
- werkgeversvoorzitter Stichting Sociaal Fonds Hiswa;
- werkgeversvoorzitter Overleg Sociale Partners CAO houten en kunststoffen Jachtbouw;
- voorzitter Overleg Sociale Partners CAO Hiswa;
- voorzitter onderhandelingsdelegatie CAO Hiswa.

Overig

- Bestuurslid Bedrijfschap Horeca en Catering; tevens lid dagelijks bestuur;
- Bestuurslid Kenwerk;
- Voorzitter Leerbedrijf van het jaar – Kenwerk;
- Lid Werkveldcommissie NHTV en lid strategische onderwijscommissie;
- Bestuurslid Aequor.

Werknemersvertegenwoordigers in het bestuur

De heer E.P. de Vries, voorzitter

Hoofdfunctie

- Dagelijks Bestuurder FNV Horecabond, lid van het Hoofdbestuur, met de gekozen functie van penningmeester/secretaris.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s)

- Voorzitter bestuur Stichting Overgangsregeling voor het Horecabedrijf (SOHOR);
- Voorzitter bestuur Stichting Overgangsregeling Vrijwillig Vervroegde Uittreding voor de Contractcateringsbranche (SUCON);
- Voorzitter bestuur Stichting Sociaal Fonds Recreatie (SFR);
- Voorzitter Pensioenfonds Horeca & Catering;
- Lid onderhandelingsdelegatie CAO-SUCON en Arbeidsvoorwaarden-CAO Contractcateringbranche;
- Lid bestuur Gemeenschappelijk Beleggingsfonds FNV;
- Daarnaast als plaatsvervanger benoemd in het bestuur van het Bedrijfschap Horeca & Catering en in het Georganiseerd Overleg Recreatie.

Functies uit hoofde van bestuurslidmaatschap van het Pensioenfonds Horeca & Catering

- Lid Raad van Afgevaardigden Stichting PVF Nederland namens Pensioenfonds Horeca & Catering en SOHOR.

De heer H.Z. de Wit

Hoofdfunctie

- Sector bestuurder FNV Catering.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s)

- Lid bestuur Pensioenfonds Horeca & Catering;
- Lid bestuur SOHOR;
- Lid bestuur SUHOR;
- Lid Bestuur Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreding Contract Catering (SUCON);
- Lid bestuur stichting Vakraad voor de contractcatering;
- Lid bestuur Stichting Aanvullende Voorzieningen bij Arbeidsongeschiktheid (SAVAC);
- Lid bestuur Fonds Bevordering Arbeidsverhoudingen (FBA);
- Lid bestuur Fonds Bevordering Sociale Verhoudingen (FBS);
- Lid bestuur Stichting Kwaliteit van de arbeid (SKA);
- Lid Branchetoetsingscommissie contract catering;
- Lid toetsingscommissie Compass-Group;
- Lid toetsingscommissie Prorest catering;

- Lid toetsingscommissie SAB Catering;
- Plv lid toetsingscommissie Albron catering;

De heer J. Wevers

Hoofdfunctie

- Bestuurder CNV BedrijvenBond.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s)

- Bestuurslid van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen;
- Bestuurslid van het Bedrijfstakpensioenfonds Metalektro;
- Bestuurslid van het Pensioenfonds voor de Vlees- en Vleeswaren en de Gemaksvoedingindustrie;
- Bestuurslid van het Pensioenfonds CNV Bedrijvenbond.

De heer E.D Haneveld van de AKVAKABO/FNV

Hoofdfunctie

- Landelijke onderhandelaar AKVAKABO FNV sector Telecom en Recreatie.

Voor bestuursfunctie relevante nevenfunctie(s):

- Lid onderhandelingsdelegatie CAO KPN;
- Bestuurslid Pensioenfonds KPN, plaatsvervangend voorzitter;
- Lid onderhandelingsdelegatie CAO SNT;
- Afgevaardigde Union Network International (UNI) sector Telecom;
- Arbeidsvoorwaarden onderhandelaar/adviseur diverse Telecom (gelieerde) bedrijven;
- Bestuurslid Georganiseerd Overleg recreatie (GO recreatie);
- Bestuurslid Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden Bad- en Zweminrichtingen (VUTBZ);
- Lid Branche Begeleidingscommissie arboconvenant Recreatie Lid onderhandelingsdelegatie CAO Recreatie.

Administrateur:
Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Postbus 254, 2700 AG Zoetermeer

T: 0900 665 65 65 (€ 0,05 p/m)
E: recreatiepensioen@interpolis.nl
I: www.recreatiefondsen.nl

